УДК 65

МАР'ЯНОВСЬКИЙ М.А.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ

В статті проаналізовані види потенціалу середнього підприємництва у сфері міжнародного бізнесу. Обґрунтовано доцільність розвитку потенціалу середнього підприємництва у сфері міжнародного бізнесу.

Ключові слова: теоретичні підходи, конкурентний потенціал, ринок

В статье проанализированы виды потенциала среднего предпринимательства в сфере интернационального бизнеса. Обоснована целесообразность развития потенциала среднего предпринимательства в сфере международного бизнеса.

Ключевые слова: теоретические подходы, конкурентный потенциал, рынок.

The article analyzes the types of potential of medium-sized businesses in the field of international business. The expediency of developing the potential of medium-sized businesses in the field of international business is substantiated.

Keywords: theoretical approaches, competitive potential, market.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку мале та середнє підприємництво функціонує у складних соціально-економічних умовах, тому варто оцінити можливості та напрями економічного зростання, мобілізування придатних основних джерел, елементів та засобів, які можуть бути використанні для покращення сучасного економічного стану підприємств.

Метою статті є аналіз видів потенціалу середнього підприємництво у міжнародному бізнесі.

Об'єктом дослідження є процес формування та удосконалення видів потенціалу середнього підприємництва у міжнародному бізнесі.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти розвитку потенціалу середнього підприємництва у міжнародному бізнесі.

Виклад основного матеріалу. Різні способи розвитку потенціалу підприємства висвітлені в працях таких вітчизняних та зарубіжних учених як: А. Базилюк, Г. Білоус, З. Ватаманюк, А. Гальчинський, Я. Жаліло, Ю. Клочко, Т. Кондратюк, В. Кредісов, К. Кривенко, О. Кужель, І. Кузнецов, Д. Ляпіа, В. Ляшенко, О. Мазур, Л. Мартинюк, А. Мельник, І. Михасюк, Ю. Палкін, Є. Панченко, С. Панчишин, Ю. Пахомов, А. Поручник, О. Пересада, Н. Прокопович, В. Савчук, Т. Смовженко, Л. Хмелевська, М. Чумаченко та інші науковці. Але вагома частина питань залишаються невирішеними, що дозволяє доповнити думку вказаних науковців та ґрунтовно підійти до дослідження сутності поставленого наукового завдання.

Конкуренція виступає невід'ємним якісним атрибутом економічного укладу суспільства, побудованого на ринкових принципах господарювання, об'єктивним механізмом перерозподілу ресурсів між галузями і видами економічної діяльності, інструментом саморегулювання економічної системи. Організаціям в умовах конкуренції недостатньо потенціалу як такого, він повинен трансформуватися в конкурентний потенціал.

На перший погляд, ця обставина є очевидною і не потребує його аргументації. Однак, як показало проведене нами вивчення точок зору дослідників на сутність конкурентного потенціалу організації, його трактування значно різняться за змістом.

Це дає нам підставу для виділення сутнісних аспектів трактування

© Мар'яновський М. А., 2021

конкурентного потенціалу організації (рис. 1.1) і доведення правомірності їх виділення за допомогою змістовного аналізу визначень аналізованої категорії.

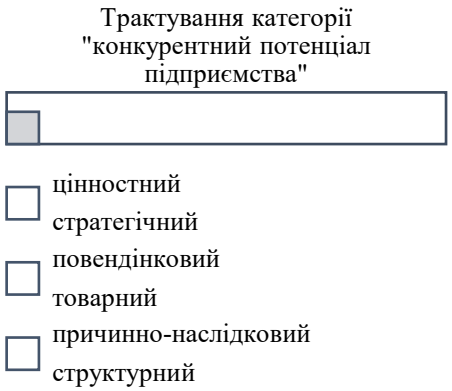

Рисунок 1.1 - Основні сутнісні аспекти трактування конкурентного потенціалу організації

Так, ціннісний аспект трактування простежується в позиції Фрум О.Л., обгрунтовує конкурентний потенціал організації з точки зору суб'єктивно-організаційного підходу. Автор вважає, що величину конкурентного потенціалу визначає сукупність економічного потенціалу і стійких конкурентних переваг. Тобто сукупність ресурсів-здібностей і ресурсів-можливостей є конкурентоспособним потенціалом. Суб'єктивна сторона конкурентоспроможного потенціалу заснована на внутрішніх здібностях організації. Стійка конкурентну перевагу є результатом раціонального поєднання вийняткових ресурсів і можливостей, маючих цінність, вкрай обмежених і важко відтворюваних. Цього результату досягає та організація, яка використовує однакові з конкурентами ресурси, але перетворює їх, завдяки організаційним можливостям більш ефективно, ніж конкуренти [1].

Товарний аспект трактування конкурентного потенціалу підприємства очевидний у визначенні, даному Фасхієвим Х.А. і Попової О.В. - потенційна здатність розробляти, виробляти, продавати конкурентоспроможну продукцію, тобто товари, що перевершують по якісно-ціновими характеристиками аналоги і користуються більш пріоритетним попитом у споживачів [2].

Близькою за змістом трактуваннь конкурентного потенціалу організації є трактування Чайникова Л.Н. і Чайникова В.Н., які вважають, що завдання створення конкурентного потенціалу полягає в його здатності проектувати, виготовляти, реалізовувати та обслуговувати конкурентоспроможну продукцію, що перевершує за своїми якісно-ціновим і сервісним параметрам товари конкурентів, і користується переважним попитом споживачів [3].

Прихильниками виділення товарного аспекту в розумінні суті конкурентного потенціалу також виступають Депутатова Л.Н. і Ворожцова К.А., що обгрунтовують конкурентний потенціал організації і товарів в складі критеріїв конкурентоспроможності підприємства [4].

Вивчивши теоретичний матеріал, можна зробити висновок, що визначення категорії «конкурентний потенціал» зазнало істотних змін від визначення його як сукупності ресурсів і можливостей і «частини загального потенціалу» до розуміння конкурентного потенціалу як набору ключових факторів успіху і складових, які мають інноваційністю та адаптивністю.

Таблиця 1.1 - Визначення конкурентного потенціалу організації

Автор	Визначення
А.Г. Андрєєв	Частина загального потенціалу, що забезпечує досягнення конкурентних переваг компанії в умовах внутрішньофірмових трансформацій і впливу зовнішніх ринкових сил
О.І. Остапенко, Н.В. Верещак	Як реальна, так і потенційна здатність компанії розробляти, виготовляти, збувати і обслуговувати в конкретних сегментах ринку конкурентоспроможні вироби, тобто товари, що перевершують по якісно-ціновим параметрам аналоги і користуються більш пріоритетним попитом у споживачів

Ю.В. Таранухін	Це не набір властивостей, а здатність реалізувати їх в формі конкретних конкурентних переваг. Конкурентним потенціалом, тобто конкурентною силою вони стають тоді, коли суб'єкти господарювання здатні забезпечити ефективну розробку природних ресурсів, що забезпечить стійке економічне зростання; коли технологічні можливості втілюються в конкурентнопроможності продукти; коли сприйнятливість підприємств до досягненням науки є їх внутрішнім властивістю, а нововведенням відповідають критеріям ринкової ефективності

З урахуванням вищевикладеного, вважається, що існує дві основні відмінності конкурентного потенціалу підприємства від його стратегічного потенціалу:

1) по-перше, конкурентний потенціал визначається за результатами порівняльного аналізу підприємств-конкурентів;

2) по-друге, при визначенні конкурентного потенціалу враховується стан підприємства на ринку (його конкурентний статус).

Узагальнюючи результати дослідження поняття «конкурентний потенціал», можна виділити ряд моментів, властивих більшості підходів:

Наявність ресурсної складової, яка є основою для формування потенціалу підприємства та її доступність.

Наявність інструментів по перетворенню потенціала в фактор дійсної конкуренції.

Порівняльний аналіз потенціалів кункурентних суб'єктів ринку.

Облік впливу зовнішніх сил і в зв'язку з цим, здатність компанії адаптуватися під мінливі умови ринку.

Зв'язок з конкурентоспроможністю підприємства.

Таким чином, конкурентний потенціал включає в себе сукупність наявних природних, матеріальних, трудових, фінансових та нематеріальних ресурсів та можливості об'єктів і/або суб'єктів господарювання, що дозволяють їм отримувати конкурентні переваги перед іншими учасниками ринку. Іншими словами, конкурентний потенціал являє собою внутрішні і зовнішні конкурентні можливості фірми, які дозволяють підприємству вести ефективну конкурентну боротьбу на ринку за рахунок формування конкурентних переваг на основі використання матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Узагальнюючи можна стверджувати, що конкурентний потенціал підприємства - комплекс можливостей підприємства і зовнішнього середовища, що забезпечують конкурентну перевагу на ринку за рахунок реалізації конкурентної стратегії і досягнення поставлених стратегічних цілей [5].

Конкурентний потенціал підприємства характеризує його положення на ринку, що дозволяє йому долати сили конкуренції та приваблювати покупців за рахунок створення конкурентних переваг.

З урахуванням вищевикладеного, вважається, що існує дві основні відмінності конкурентного потенціалу підприємства від його стратегічного потенціалу:

- по-перше, конкурентний потенціал визначається за результатами порівняльного аналізу підприємств-конкурентів;

- по-друге, при визначенні конкурентного потенціалу враховується стан підприємства на ринку (його конкурентний статус).

Узагальнюючи результати дослідження поняття «конкурентний потенціал», можна виділити ряд моментів, властивих більшості підходів:

Наявність ресурсної складової, яка є основою для формування потенціалу підприємства та її доступність.

Наявність інструментів по перетворенню потенціала в фактор дійсної конкуренції.

Порівняльний аналіз потенціалів кункурентних суб'єктів ринку.

Облік впливу зовнішніх сил і в зв'язку з цим, здатність компанії адаптуватися під мінливі умови ринку.

Зв'язок з конкурентоспроможністю підприємства.

Висновки. Таким чином, конкурентний потенціал включає в себе сукупність наявних природних, матеріальних, трудових, фінансових та

нематеріальних ресурсів та можливості об'єктів і / або суб'єктів господарювання, що дозволяють їм отримувати конкурентні переваги перед іншими учасниками ринку. Іншими словами, конкурентний потенціал являє собою внутрішні і зовнішні конкурентні можливості фірми, які дозволяють підприємству вести ефективну конкурентну боротьбу на ринку за рахунок формування конкурентних переваг на основі використання матеріальних і нематеріальних ресурсів.

Список літератури:

1. Ільїн, В.В. Моделювання бізнес-процесів. Практичний досвід розробника / В.В. Ільїн. - Москва: Вільямс, 2014. - 176 с.
2. Виханский О.С. Менеджмент: підручник / О. С. Виханский, Н. І. Наумов. - Москва: Гардарика, 2015. - 528 с.
3. Дослідження систем управління: навч. посібник / під заг. ред. Е. М. Короткова. - Москва: ИНФРА-М, 2013. - 355 с.
4. Таратута, М.А., Соверешенствование методов оценки конкурентного потенциала предприятий ЛПК / М. А. Таратута // Российское предпринимательство. – 2015. – №1 – С.19-25
5. Єгоров Ю.Л. Дослідження систем управління: навч. посібник / Ю.Л. Єгоров. - Москва: Іспит, 2014. - 492 с.

Бібліографічні описи/Библиографические описания/Bibliographic descriptions

Теоретичні підходи до визначення сутності конкурентного потенціалу підприємства на міжнародних ринках / М.А. Мар'яновський // Електронная збірка наукових праць «Е-КОНОМІКА». – Х. :НТУ «ХПИ». – 2021. - № 1(5). – С. 55-58

Теоретические подходы к определению сущности конкурентного потенциала предприятия на международных рынках / М.А. Марьяновский // Электронный сборник научных работ «Е-КОНОМИКА». - Х. : НТУ «ХПИ». - 2021. - № 1(5). - С. 55-58

Theoretical approaches to determining the essence of the competitive potential of the enterprise in international markets / MA Maryanovsky // Electronic collection of scientific papers "E-CONOMICS". – Kharkiv : NTU "KhPI". - 2021. - № 1(5). -P. 55-58

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Мар'яновський Микита Андрійович – студент, Київський національний торгово-економічний університет, e-mail: maryyxa000@gmail.com

Марьяновский Никита Андреевич – студент, Киевский национальный торгово-экономический университет, e-mail: maryyxa000@gmail.com

Maryanovsky Mykita Andriyovych - student, Kyiv National University of Trade and Economics, e-mail: maryyxa000@gmail.com

Посилання на статтю / Reference to the journal article:

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ [Електронний ресурс] / М.А. МАР'ЯНОВСЬКИЙ // «Е-КОНОМІКА». Електронна збірка наукових праць. – 2021. – № 1 (5). – С. 55-58. – Режим доступу до журн.: http://e-conomics.hpi.kh.ua/index.php/journal/article/view/89